

Begrijpend lezen

Opgavenboekje B8/M8 Vervolg 2

zeker weten

Kikkers denken met hun ogen

Laten we eerlijk zijn. Over kikkers. Het zijn bovenste beste beesten, maar ze hebben weinig hersens. Hele kleine.

Toch doen ze met die kleine hersentjes vrij ingewikkelde dingen. 1. Kikkers laten hun ogen haast al het werk doen. Zo kijken ze heel goed uit naar wat beweegt, en zo groot is als een lekker kikkerhapje.

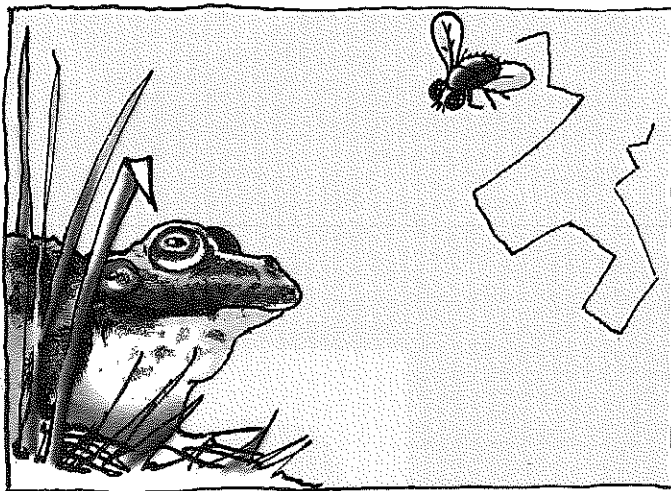
Als ze een vlieg zien langs brommen, slaan ze meteen alarm naar de hersenen. De rest vinden ze niet belangrijk. Een langsvliegend musje dat veel te groot is om te eten laten die ogen vliegen. Maar een bedreigend grote vogel die aan komt stappen krijgen de hersenen weer wel te zien. 2. Er zitten veel zenuwen in, als een soort computerchips.

Ogen van andere dieren geven alles wat ze opvangen trouw door aan de hersenen. Die dieren denken daar dan over na, en besluiten iets. Zo worden er berichten over een weer gestuurd. De ogen van een merel bijvoorbeeld, sturen een beeld van een stukje landschap met wat grassprietjes, een losliggend eikeltje en een kruipende worm. De hersens gaan met dat beeld aan de slag, en na wat nadenken sturen ze een bericht aan de ogen en de spiertjes daaromheen: "Kijk eens beter naar die worm. Dan gaan we hem ophappen."

Voor kikkerhersentjes is dat te veel gedoe, maar kikkers willen toch graag zo'n worm opeten. Daarom is het erg handig dat hun ogen zoveel kunnen. Die selecteren al uit wat belangrijk is. Zij sturen alleen maar het beeld van de bewegende worm naar de hersenen. In de ogen zitten dus kant-en-klare bewegingsverklippers.

Neem een kikker die op de oever zit. 3? Voor je het weet is hij met een plons in het water gesprongen. Want die schaduw kan wel van een reiger of ooievaar zijn – dat 'weten' die ogen. Zo kan een kikker 4 dan wij ooit zouden kunnen. De kikkerogen zijn ook nog eens extra gevoelig voor blauw oplichtende kleuren. Die van het veilige water. In geval van nood springt de kikker direct naar dat blauw. En meestal is het ook water.

Wat zou een kikker zonder zijn ogen moeten beginnen? Het is een raar idee. Niet meer kunnen zien, maar ook nauwelijks meer kunnen denken. 5. Als ze een ongelukje krijgen met een oog, kunnen ze dat heel goed herstellen. Beter dan andere dieren. Zelfs als ze een oog helemaal verliezen, kunnen ze een heel nieuw oog maken. 6. Maar dan denkt hij weer een stuk beter.

- 1 Wat past het **best** op plaats 1?
- A Dat hebben ze aan hun ogen te danken
 - B Maar daar hebben ze niet veel aan
 - C Niemand weet precies hoe ze dat doen
 - D Ze kunnen bijvoorbeeld heel goed zien
- 2 Wat past het **best** op plaats 2?
- A Kikkers hebben dus kleine hersenen, maar grote ogen
 - B Kikkers hebben dus zelfdenkende ogen
 - C Kikkers slaan dan meteen op de vlucht
 - D Kikkers zijn dus eigenlijk hele slimme beesten
- 3 Wat past het **best** op plaats 3?
- A Komt er een grote roofvogel overvliegen
 - B Schijnt de zon en zit de kikker tussen het gras
 - C Valt er een schaduw over hem heen
 - D Ziet de kikker in de verte iets bewegen
- 4 Wat past het **best** op plaats 4?
- A beter zwemmen
 - B hoger springen
 - C langer leven
 - D sneller reageren
- 5 Wat past het **best** op plaats 5?
- A Bij andere dieren gaat dat heel anders
 - B Daarom zijn kikkers erg voorzichtig
 - C Dat is een groot probleem
 - D Ook dat is bij kikkers goed geregeld
- 6 Wat past het **best** op plaats 6?
- A Dat gaat heel vlug
 - B Dat is natuurlijk erg handig
 - C Dat kan soms wel een jaar duren
 - D Dat klinkt niet zo belangrijk

Ga door op de volgende bladzijde.

1 Op internet staan veel 'broodje aap'-verhalen. Dat zijn verhalen over
2 vreemde en soms griezelige gebeurtenissen. Sommige verhalen zijn
3 echt gebeurd, maar de meeste zijn verzonnen. Toch geloven veel
4 mensen ze. Pas dus op! Laat je niks wijsmaken! Schrijver Patrick
5 Arink verzamelt broodje-aapverhalen. Hij gaat voor zijn lezers op
6 onderzoek uit: waar of niet waar?

7 Een bekend verhaal gaat over Larry Walters uit Los Angeles in
8 Amerika. Dit schrijft Patrick erover:

9 "Larry Walters kreeg op een dag een 'slim' idee. Hij besloot dat hij
10 wilde vliegen met ballonnen. Het duurde een hele tijd voordat hij het
11 echt durfde. Bijna 20 jaar later hakte hij de knoop door. Bij een winkel
12 kocht hij maar liefst 45 stevige ballonnen van ruim een meter en
13 een aantal tanks met heliumgas. Met dat gas worden luchtballonnen
14 gevuld.

15 Thuis blies Larry de ballonnen op met helium en bond ze aan zijn
16 tuinstoel. De stoel had hij met een touw aan de bumper van zijn auto
17 vastgebonden. Toen alle 45 ballonnen aan de tuinstoel vastzaten,
18 pakte hij een paar boterhammen, blikjes drinken en een luchtbuks.

19 Larry was van plan om 10 meter hoog boven zijn tuin te zweven.
20 Als hij er genoeg van had, zou hij met de luchtbuks een aantal
21 ballonnen kapotschieten. Op die manier wilde hij weer zachtjes in zijn
22 tuin landen.

23 Het liep echter iets anders. Toen hij het touw losmaakte waarmee de
24 tuinstoel aan zijn auto zat, schoot de stoel omhoog. Niet tot 10 meter,
25 zoals de bedoeling was, maar veel hoger. Erg veel hoger. Pas op ruim
26 3 kilometer hield de tuinstoel op met stijgen.

27 Zo hoog in de lucht vond Larry het geen goed idee om een aantal
28 ballonnen kapot te schieten. Hij was bang dat hij daardoor zijn
29 evenwicht zou verstoren en echt serieus in de problemen zou komen.

30 Larry zweefde meer dan 14 uur door de lucht, koud en bang.
31 Toen begonnen de problemen pas goed. Hij kwam terecht boven
32 het vliegveld van Los Angeles. Een piloot vertelde de leiding van het
33 vliegveld dat hij een man met een wapen in een tuinstoel gezien had.

34 De leiding ging onmiddellijk over op het noodplan. Er mocht geen
35 vliegtuig meer landen of opstijgen. Ze stuurden een helikopter de
36 lucht in om op onderzoek uit te gaan.

37 Het vliegveld van Los Angeles ligt aan zee. Het werd avond en
38 de wind blies Larry boven de oceaan, met de helikopter in de
39 achtervolging.

40 Een paar kilometer uit de kust haalde de helikopter Larry in.
41 De bemanning zag dat Larry niet gevaarlijk was en bevrijdde hem uit
42 zijn tuinstoel met een reddingslijn.

43 Op de grond werd Larry meteen gearresteerd door de politie, omdat
44 hij boven het vliegveld had gevlogen.

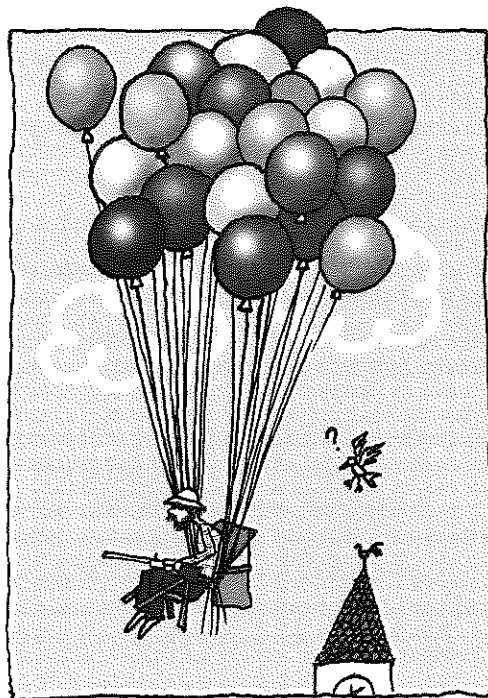
45 Terwijl de politie Larry handboeien omdeed, vroeg een verslaggever
46 waarom hij het had gedaan. "Ach, je kunt nou eenmaal niet altijd stil
47 blijven zitten", antwoordde Larry terwijl hij zijn schouders ophaalde.

48 **Waar of niet?**

49 Je kunt erom lachen, maar het overgrote deel van dit verhaal is
50 werkelijk gebeurd. De 33-jarige Larry Walters zweefde op 2 juli 1982
51 urenlang boven Los Angeles in een aluminium tuinstoel. Vreemd
52 genoeg werd dit bijzondere verhaal pas jaren later bekend, toen het
53 opeens op internet verscheen.

54 Een paar dingen in het verhaal kloppen niet. Larry zweefde niet
55 14 uur, maar slechts 3 uur boven de stad. En Larry werd niet gered
56 door een helikopter. Hij had na drie uur eindelijk voldoende moed

57 verzameld om ballonnen kapot te schieten. Hij landde in een
 58 hoogspanningsmast. Daar werd hij bevrijd door de brandweer.
 59 Na zijn zweeftocht was Larry Walters korte tijd populair als spreker
 60 op bijeenkomsten: hij werd veel gevraagd om het publiek te vertellen
 61 over het waarmaken van je dromen."

- 7 Lees: *Thuis ... landen.* (r. 15 t/m 22)
 Wat beschrijft de schrijver hier **vooral**?
- A de gevaren van de vliegtocht
 - B de voorbereiding op de vliegtocht
 - C hoe Larry op het idee voor de vliegtocht kwam
 - D wat Larry meenam op de vliegtocht
- 8 Lees: *Het liep echter iets anders.* (r. 23)
 Waardoor ging het plan mis?
- A De bumper van de auto brak af.
 - B Er zaten te veel ballonnen aan de stoel.
 - C Het touw waarmee de stoel vastzat, schoot los.
 - D Larry had de stoel niet goed vastgemaakt.
- 9 Lees: *Zo ... schieten.* (r. 27 en 28)
 Waarom wilde Larry geen ballonnen kapotschieten?
- Omdat hij bang was ...
- A dat de tuinstoel in de baan van een vliegtuig zou komen.
 - B dat de tuinstoel scheef zou gaan hangen.
 - C dat hij niet recht kon schieten.
 - D dat hij te snel zou dalen.

Ga door op de volgende bladzijde.

**Let op: Hieronder staat nog een keer de tekst bij opgave 7 t/m 16.
Je hoeft dus niet terug te bladeren.**

1 Op internet staan veel 'broodje aap'-verhalen. Dat zijn verhalen over
2 vreemde en soms griezelige gebeurtenissen. Sommige verhalen zijn
3 echt gebeurd, maar de meeste zijn verzonden. Toch geloven veel
4 mensen ze. Pas dus op! Laat je niks wijsmaken! Schrijver Patrick
5 Arink verzamelt broodje-aapverhalen. Hij gaat voor zijn lezers op
6 onderzoek uit: waar of niet waar?

7 Een bekend verhaal gaat over Larry Walters uit Los Angeles in
8 Amerika. Dit schrijft Patrick erover:

9 "Larry Walters kreeg op een dag een 'slim' idee. Hij besloot dat hij
10 wilde vliegen met ballonnen. Het duurde een hele tijd voordat hij het
11 echt durfde. Bijna 20 jaar later hakte hij de knoop door. Bij een winkel
12 kocht hij maar liefst 45 stevige ballonnen van ruim een meter en
13 een aantal tanks met heliumgas. Met dat gas worden luchtballonnen
14 gevuld.

15 Thuis blies Larry de ballonnen op met helium en bond ze aan zijn
16 tuinstoel. De stoel had hij met een touw aan de bumper van zijn auto
17 vastgebonden. Toen alle 45 ballonnen aan de tuinstoel vastzaten,
18 pakte hij een paar boterhammen, blikjes drinken en een luchtbuks.
19 Larry was van plan om 10 meter hoog boven zijn tuin te zweven.
20 Als hij er genoeg van had, zou hij met de luchtbuks een aantal
21 ballonnen kapotschieten. Op die manier wilde hij weer zachtjes in zijn
22 tuin landen.

23 Het liep echter iets anders. Toen hij het touw losmaakte waarmee de
24 tuinstoel aan zijn auto zat, schoot de stoel omhoog. Niet tot 10 meter,
25 zoals de bedoeling was, maar veel hoger. Erg veel hoger. Pas op ruim
26 3 kilometer hield de tuinstoel op met stijgen.

27 Zo hoog in de lucht vond Larry het geen goed idee om een aantal
28 ballonnen kapot te schieten. Hij was bang dat hij daardoor zijn
29 evenwicht zou verstoren en echt serieus in de problemen zou komen.
30 Larry zweefde meer dan 14 uur door de lucht, koud en bang.
31 Toen begonnen de problemen pas goed. Hij kwam terecht boven
32 het vliegveld van Los Angeles. Een piloot vertelde de leiding van het
33 vliegveld dat hij een man met een wapen in een tuinstoel gezien had.
34 De leiding ging onmiddellijk over op het noodplan. Er mocht geen
35 vliegtuig meer landen of opstijgen. Ze stuurden een helikopter de
36 lucht in om op onderzoek uit te gaan.

37 Het vliegveld van Los Angeles ligt aan zee. Het werd avond en
38 de wind blies Larry boven de oceaan, met de helikopter in de
39 achtervolging.

40 Een paar kilometer uit de kust haalde de helikopter Larry in.
41 De bemanning zag dat Larry niet gevaarlijk was en bevrijdde hem uit
42 zijn tuinstoel met een reddingslijn.

43 Op de grond werd Larry meteen gearresteerd door de politie, omdat
44 hij boven het vliegveld had gevlogen.

45 Terwijl de politie Larry handboeien omdeed, vroeg een verslaggever
46 waarom hij het had gedaan. "Ach, je kunt nou eenmaal niet altijd stil
47 blijven zitten", antwoordde Larry terwijl hij zijn schouders ophaalde.

48 **Waar of niet?**

49 Je kunt erom lachen, maar het overgrote deel van dit verhaal is
50 werkelijk gebeurd. De 33-jarige Larry Walters zweefde op 2 juli 1982
51 urenlang boven Los Angeles in een aluminium tuinstoel. Vreemd
52 genoeg werd dit bijzondere verhaal pas jaren later bekend, toen het
53 opeens op internet verscheen.

54 Een paar dingen in het verhaal kloppen niet. Larry zweefde niet
55 14 uur, maar slechts 3 uur boven de stad. En Larry werd niet gered
56 door een helikopter. Hij had na drie uur eindelijk voldoende moed
57 verzameld om ballonnen kapot te schieten. Hij landde in een
58 hoogspanningsmast. Daar werd hij bevrijd door de brandweer.
59 Na zijn zweeftocht was Larry Walters korte tijd populair als spreker
60 op bijeenkomsten: hij werd veel gevraagd om het publiek te vertellen
61 over het waarmaken van je dromen."

- 10 Lees: *Toen ... goed.* (r. 31)
En: *Hij ... Los Angeles.* (r. 31 en 32)
Met welk woord kun je de tweede zin het best beginnen?
- A Dus ...
B Maar ...
C Trouwens, ...
D Want ...
- 11 Lees: *Terwijl ... ophaalde.* (r. 45 t/m 47)
Wat kun je uit dit stukje afleiden?
- Larry is blijkbaar ...
A best kalm.
B erg opgewonden.
C heel boos.
D zeer angstig.
- 12 In welke zin staat een mening?
- A In: De ... tuinstoel. (r. 50 en 51)
B In: Vreemd ... verscheen. (r. 51 t/m 53)
C In: Hij ... schieten. (r. 56 en 57)
D In: Daar ... brandweer. (r. 58)
- 13 Lees: *Na ... bijeenkomsten:* (r. 59 en 60)
Waarom werd Larry na zijn tocht populair op bijeenkomsten?
- A Omdat er veel over hem werd geschreven op internet.
B Omdat hij een record had gevestigd door zo hoog te vliegen.
C Omdat hij had geprobeerd zijn fantasie uit te laten komen.
D Omdat hij zijn gevaarlijke zweeftocht had overleefd.
- 14 Lees: *Schrijver ... waar.* (r. 4 t/m 6)
Wat weet je na het lezen van deze tekst van het verhaal over Larry?
- A Het is echt gebeurd.
B Het is helemaal verzonnen.
C Het meeste is niet waar.
D Het meeste is waar.

Ga door op de volgende bladzijde.

**Let op: Hieronder staat nog een keer de tekst bij opgave 7 t/m 16.
Je hoeft dus niet terug te bladeren.**

1 Op internet staan veel 'broodje aap'-verhalen. Dat zijn verhalen over
2 vreemde en soms griezelige gebeurtenissen. Sommige verhalen zijn
3 echt gebeurd, maar de meeste zijn verzonnen. Toch geloven veel
4 mensen ze. Pas dus op! Laat je niks wijsmaken! Schrijver Patrick
5 Arink verzamelt broodje-aapverhalen. Hij gaat voor zijn lezers op
6 onderzoek uit: waar of niet waar?

7 Een bekend verhaal gaat over Larry Walters uit Los Angeles in
8 Amerika. Dit schrijft Patrick erover:

9 "Larry Walters kreeg op een dag een 'slim' idee. Hij besloot dat hij
10 wilde vliegen met ballonnen. Het duurde een hele tijd voordat hij het
11 echt durfde. Bijna 20 jaar later hakte hij de knoop door. Bij een winkel
12 kocht hij maar liefst 45 stevige ballonnen van ruim een meter en
13 een aantal tanks met heliumgas. Met dat gas worden luchtballonnen
14 gevuld.

15 Thuis blies Larry de ballonnen op met helium en bond ze aan zijn
16 tuinstoel. De stoel had hij met een touw aan de bumper van zijn auto
17 vastgebonden. Toen alle 45 ballonnen aan de tuinstoel vastzaten,
18 pakte hij een paar boterhammen, blikjes drinken en een luchtbuks.
19 Larry was van plan om 10 meter hoog boven zijn tuin te zweven.
20 Als hij er genoeg van had, zou hij met de luchtbuks een aantal
21 ballonnen kapotschieten. Op die manier wilde hij weer zachtjes in zijn
22 tuin landen.

23 Het liep echter iets anders. Toen hij het touw losmaakte waarmee de
24 tuinstoel aan zijn auto zat, schoot de stoel omhoog. Niet tot 10 meter,
25 zoals de bedoeling was, maar veel hoger. Erg veel hoger. Pas op ruim
26 3 kilometer hield de tuinstoel op met stijgen.

27 Zo hoog in de lucht vond Larry het geen goed idee om een aantal
28 ballonnen kapot te schieten. Hij was bang dat hij daardoor zijn
29 evenwicht zou verstoren en echt serieus in de problemen zou komen.
30 Larry zweefde meer dan 14 uur door de lucht, koud en bang.

31 Toen begonnen de problemen pas goed. Hij kwam terecht boven
32 het vliegveld van Los Angeles. Een piloot vertelde de leiding van het
33 vliegveld dat hij een man met een wapen in een tuinstoel gezien had.
34 De leiding ging onmiddellijk over op het noodplan. Er mocht geen
35 vliegtuig meer landen of opstijgen. Ze stuurden een helikopter de
36 lucht in om op onderzoek uit te gaan.

37 Het vliegveld van Los Angeles ligt aan zee. Het werd avond en
38 de wind blies Larry boven de oceaan, met de helikopter in de
39 achtervolging.

40 Een paar kilometer uit de kust haalde de helikopter Larry in.
41 De bemanning zag dat Larry niet gevaarlijk was en bevrijdde hem uit
42 zijn tuinstoel met een reddingslijn.

43 Op de grond werd Larry meteen gearresteerd door de politie, omdat
44 hij boven het vliegveld had gevlogen.

45 Terwijl de politie Larry handboeien omdeed, vroeg een verslaggever
46 waarom hij het had gedaan. "Ach, je kunt nou eenmaal niet altijd stil
47 blijven zitten", antwoordde Larry terwijl hij zijn schouders ophaalde.

48 **Waar of niet?**

49 Je kunt erom lachen, maar het overgrote deel van dit verhaal is
50 werkelijk gebeurd. De 33-jarige Larry Walters zweefde op 2 juli 1982
51 urenlang boven Los Angeles in een aluminium tuinstoel. Vreemd
52 genoeg werd dit bijzondere verhaal pas jaren later bekend, toen het
53 opeens op internet verscheen.

54 Een paar dingen in het verhaal kloppen niet. Larry zweefde niet
55 14 uur, maar slechts 3 uur boven de stad. En Larry werd niet gered
56 door een helikopter. Hij had na drie uur eindelijk voldoende moed
57 verzameld om ballonnen kapot te schieten. Hij landde in een
58 hoogspanningsmast. Daar werd hij bevrijd door de brandweer.
59 Na zijn zweeftocht was Larry Walters korte tijd populair als spreker
60 op bijeenkomsten: hij werd veel gevraagd om het publiek te vertellen
61 over het waarmaken van je dromen."

15 Waarom heeft de schrijver deze tekst **vooral** geschreven?

Hij wil de lezers ...

- A duidelijk maken dat ze Larry uit het verhaal niet na moeten doen.
- B een spannend verhaal van internet vertellen.
- C laten zien dat je niet altijd moet geloven wat je leest.
- D op de hoogte brengen van het laatste nieuws.

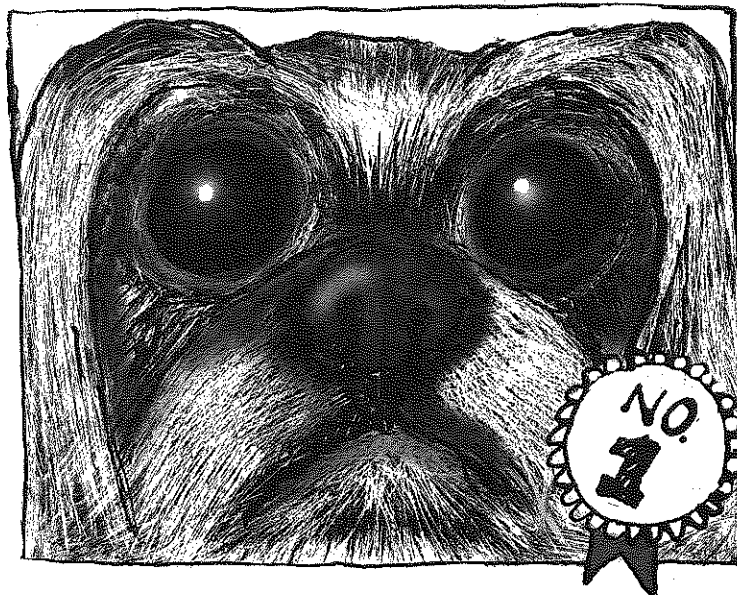
16 Welke titel past het **best** boven de tekst?

- A Arink onderzoekt
- B Avontuur in Amerika
- C Onzin op internet
- D Waar of niet waar

Ga door op de volgende bladzijde.

1 Mooi, mooier, mooist

2 Wie mooi wil zijn, moet pijn lijden. Wil een hond mooi zijn? Een
3 mooie hond moet in elk geval wel veel pijn lijden. Daar zorgen veel
4 fokkers en baasjes en bazinnetjes wel voor. Want de mens vindt een
5 hond met een ingedeukte snuit, met een veel te brede borstkas op
6 twee luciferhoutjes of met treurige, hangende ogen mooi.
7 Het eerste contact tussen mens en hond dateert vermoedelijk van
8 meer dan tienduizend jaar geleden. De mens begon honden te fokken
9 als jachthonden, vechthonden en bewakingshonden. Nu zijn ze er
10 in het wit met zwarte stippen en met staarten in de vorm van een
11 vraagteken.
12 *Mooi, mooier, mooist* heet het deze week verschenen boek over
13 de schadelijke gevolgen van het fokken voor de honden. Het
14 streven naar bepaalde uiterlijke kenmerken kan stoornissen in de
15 gezondheid veroorzaken. Bij fokkers en kopers van honden krijgen
16 deze kenmerken zoveel nadruk dat de gezondheid van de hond
17 van ondergeschikt belang wordt. Het boek beschrijft tot wat voor
18 ellende dat voor de trouwe viervoeter ('onze beste kameraad' in de
19 volksmond) kan leiden. Daar kan het tienduizend jaar geleden nooit
20 om begonnen zijn. Het is van je beste vriend immers belangrijker dat
21 hij zich prettig voelt dan hoe hij eruit ziet?
22 Door het streven naar een schoonheidsideaal via gerichte fokkerij
23 heeft de mens karakteristieke van bepaalde honden te ver laten
24 groeien. Sommige lichamelijke afwijkingen is de mens mooi gaan
25 vinden. Als de hond hinder ondervindt van deze afwijkingen, sluit de
26 mens zijn ogen en zegt dat het nu eenmaal zo hoort.
27 Normaal gesproken horen pekineesjes bolle, maar niet uitpuilende
28 ogen te hebben. In de praktijk hebben ze echter zulke bolle ogen en
29 zulke ondiepe oogkassen dat de ogen eruit kunnen vallen als je ze bij
30 hun nekvel oppakt. We vinden de Franse bulldog zo leuk vanwege zijn
31 vele vouwen en rimpels. En vanwege zijn brede, korte snuit.
32 Dat het beest door dit laatste ademhalingsproblemen heeft en zelfs
33 als hij niet slaapt al snurkt, maakt voor ons blijkbaar niet uit.
34 *Mooi, mooier, mooist* is geen vrolijk boek.
35 Omdat de mens nu eenmaal altijd streeft naar de mooiste, de
36 grootste, de beste, dikste of dunste, worden lichamelijke kenmerken
37 van honden zodanig veranderd dat er naast gezondheidsproblemen
38 ook gedragsproblemen ontstaan. "Af Bello!" "Hier Tarzan!"
39 "Stop Nero!"
40 De arme beesten worden door ons gestraft voor iets dat we zelf
41 hebben veroorzaakt. Het is te hopen dat als zij het ooit voor het
42 zeggen krijgen, ze ons niet net zo zullen behandelen.

- 17 Wat was voor de schrijver de directe aanleiding om deze tekst te schrijven?
- A de informatie die hij kreeg toen hij van plan was een hond te nemen
 - B de verschijning van een boek over de gevolgen van het fokken
 - C het feit dat honden gestraft worden voor iets waar zij niets aan kunnen doen
 - D het feit dat mens en hond 10.000 jaar geleden met elkaar in contact kwamen
- 18 Lees: *Nu ... vraagteken.* (r. 9 t/m 11)
Wat wil de schrijver hiermee zeggen?
- A Er zijn tegenwoordig voldoende jacht-, vecht- en waakhonden.
 - B Het uiterlijk van de hond van tegenwoordig zegt veel over zijn instinct.
 - C Mensen fokken honden tegenwoordig met een heel ander doel.
 - D Tegenwoordig vinden we andere honden mooi dan vroeger.
- 19 Lees: *Als ... hoort.* (r. 25 en 26)
In welk zinsdeel is sprake van figuurlijk taalgebruik?
- A In: Als ... ondervindt ... (r. 25)
 - B In: ... van ... afwijkingen (r. 25)
 - C In: ... sluit ... ogen ... (r. 25 en 26)
 - D In: ... en ... hoort. (r. 26)

Ga door op de volgende bladzijde.

Let op: Hieronder staat nog een keer de tekst bij opgave 17 t/m 22.
Je hoeft dus niet terug te bladeren.

1 **Mooi, mooier, mooist**

2 Wie mooi wil zijn, moet pijn lijden. Wil een hond mooi zijn? Een
3 mooie hond moet in elk geval wel veel pijn lijden. Daar zorgen veel
4 fokkers en baasjes en bazinnetjes wel voor. Want de mens vindt een
5 hond met een ingedeukte snuit, met een veel te brede borstkas op
6 twee luciferhoutjes of met treurige, hangende ogen mooi.
7 Het eerste contact tussen mens en hond dateert vermoedelijk van
8 meer dan tienduizend jaar geleden. De mens begon honden te fokken
9 als jachthonden, vechthonden en bewakingshonden. Nu zijn ze er
10 in het wit met zwarte stippen en met staarten in de vorm van een
11 vraagteken.
12 *Mooi, mooier, mooist* heet het deze week verschenen boek over
13 de schadelijke gevolgen van het fokken voor de honden. Het
14 streven naar bepaalde uiterlijke kenmerken kan stoornissen in de
15 gezondheid veroorzaken. Bij fokkers en kopers van honden krijgen
16 deze kenmerken zoveel nadruk dat de gezondheid van de hond
17 van ondergeschikt belang wordt. Het boek beschrijft tot wat voor
18 ellende dat voor de trouwe viervoeter ('onze beste kameraad' in de
19 volksmond) kan leiden. Daar kan het tienduizend jaar geleden nooit
20 om begonnen zijn. Het is van je beste vriend immers belangrijker dat
21 hij zich prettig voelt dan hoe hij eruit ziet?
22 Door het streven naar een schoonheidsideaal via gerichte fokkerij
23 heeft de mens karakteristieke van bepaalde honden te ver laten
24 groeien. Sommige lichamelijke afwijkingen is de mens mooi gaan
25 vinden. Als de hond hinder ondervindt van deze afwijkingen, sluit de
26 mens zijn ogen en zegt dat het nu eenmaal zo hoort.
27 Normaal gesproken horen pekineesjes bolle, maar niet uitpuilende
28 ogen te hebben. In de praktijk hebben ze echter zulke bolle ogen en
29 zulke ondiepe oogkassen dat de ogen eruit kunnen vallen als je ze bij
30 hun nekvel oppakt. We vinden de Franse bulldog zo leuk vanwege zijn
31 vele vouwen en rimpels. En vanwege zijn brede, korte snuit.
32 Dat het beest door dit laatste ademhalingsproblemen heeft en zelfs
33 als hij niet slaapt al snurkt, maakt voor ons blijkbaar niet uit.
34 *Mooi, mooier, mooist* is geen vrolijk boek.
35 Omdat de mens nu eenmaal altijd streeft naar de mooiste, de
36 grootste, de beste, dikste of dunste, worden lichamelijke kenmerken
37 van honden zodanig veranderd dat er naast gezondheidsproblemen
38 ook gedragsproblemen ontstaan. "Af Bello!" "Hier Tarzan!"
39 "Stop Nero!"
40 De arme beesten worden door ons gestraft voor iets dat we zelf
41 hebben veroorzaakt. Het is te hopen dat als zij het ooit voor het
42 zeggen krijgen, ze ons niet net zo zullen behandelen.

- 20** Honden veranderen zodanig dat er bij hen naast gezondheidsproblemen ook gedragsproblemen ontstaan. Wat is hiervoor volgens de schrijver de reden?
- A** De mens denkt niet altijd goed na.
 - B** De mens leert niet altijd van zijn fouten.
 - C** De mens maakt vaak de verkeerde keuzes.
 - D** De mens wil altijd meer en beter.
- 21** Lees: "*Af ... Nero!*" (r. 38 en 39)
Met dit deel van de tekst verwijst de schrijver naar bepaalde problemen.
Welke problemen zijn dat?
- A** ademhalingsproblemen
 - B** gedragsproblemen
 - C** gezondheidsproblemen
 - D** verzorgingsproblemen
- 22** Waar wijst de schrijver op een onrechtvaardigheid?
- A** In: Het ... geleden (r. 7 en 8)
 - B** In: De ... bewakingshonden (r. 8 en 9)
 - C** In: De ... veroorzaakt (r. 40 en 41)
 - D** In: Het ... behandelen. (r. 41 en 42)

Ga door op de volgende bladzijde.

1 **Stil, de film begint**

2 **Geluid, kleur, animaties met computers ... Dankzij dit soort vondsten**
3 **konden regisseurs films maken die voorheen onmogelijk waren.**
4 **We gaan op zoek naar de revoluties achter de schermen van de film.**
5 **Te beginnen bij een van de belangrijkste: geluid.**

6 In 1903 werd in Nederland de eerste bioscoop geopend. Toen waren
7 de films nog 'stom', oftewel zonder geluid. Al werd dat ruimschoots
8 goedge maakt. Want elke bioscoop had zijn eigen orkest, en dat was
9 vaak een grotere publiekstrekker dan de film zelf.

10 **Mijnwerkers maakten muziek**

11 'Mijnwerkers' werden ze wel genoemd. De musici die tot 1930 in een
12 donkere bioscoop films muzikaal moesten begeleiden. "Een
13 belangrijke taak, want bioscopen beconcurreerden elkaar op het
14 muziekaanbod, niet op de film", zegt Karel Dibbets van de
15 Universiteit van Amsterdam. "De muzikanten kozen zelf uit welke
16 muziek ze speelden bij de film. Soms keek een pianist naar het
17 scherm en improviseerde hij ter plekke een toepasselijk deuntje."
18 Een muzikant legde soms ook uit wat er in de film gebeurde.
19 Prachtig natuurlijk, maar ook verschrikkelijk duur. Reken maar uit
20 hoeveel muzikanten je uitspaart als het geluid met de film wordt
21 meegeleverd.
22 Experimenten om geluid met bewegend beeld te combineren, zijn zo
23 oud als de film zelf. Maar het duurde lang voordat de filmindustrie
24 inzag dat er belangstelling voor was. Zo zou Harry Warner, de
25 medeoprichter van de Amerikaanse filmmaatschappij Warner Bros,
26 nog vaak herinnerd worden aan wat hij in 1927 tegen zijn broer Sam
27 zei: "Acteurs die hoorbaar praten? Maar wie wil daar nou naar
28 luisteren?"

29 **Geluidsfilm werd hype**

30 Sam Warner won de discussie, want in 1927 maakte Warner Bros de
31 musical *The Jazz Singer*. Dit was eigenlijk een stille film, maar als
32 stunt zaten er een paar dialogen in. Het publiek vond het fantastisch
33 en al snel volgden andere filmstudio's met geluidsfilms.
34 De vroege versies hadden wel zo hun gebreken. Acteurs bleven
35 krampachtig in de buurt van de microfoon. Maar dat soort
36 kinderziekten werd al snel opgelost. Een geluidstechnicus vond in
37 1929 de 'hengel' uit. Dankzij deze microfoon op een stok konden de
38 acteurs zich vrijer bewegen. In datzelfde jaar ontdekte een regisseur
39 dat hij films ook 'stil' kon opnemen, om daar later in de studio geluid
40 aan toe te voegen. Een techniek die nu nog veel gebruikt wordt.
41 Maar zoals het vaak gaat met techniek: elke oplossing zorgt ook weer
42 voor problemen. Dibbets: "Zelfs in moderne films lopen beeld en
43 geluid niet altijd gelijk. Ook in films uit Hollywood bewegen de lippen
44 van de acteurs soms niet perfect mee met de tekst. Maar doordat die
45 in het Engels zijn, valt het Nederlanders minder op."

46 De jaren na het succes van *The Jazz Singer* vormden de roerigste die
47 de filmwereld ooit heeft meegemaakt. Bioscopen, toen nog de
48 grootste werkgever voor orkesten, moesten in een paar jaar tijd al
49 hun muzikanten ontslaan. En komieken als Charlie Chaplin pasten
50 zich met moeite aan. Veel acteurs overleefden de geluidsfilm niet.
51 Want filmacteurs die stotterden, lispelden of met een opvallend
52 accent spraken, kregen ineens helemaal geen rollen meer
53 aangeboden.

54 **Acteur sprak vier talen**

55 *The Jazz Singer* trok in Europa veel publiek. De film bestond vooral
56 uit muziek en was, met zijn twee korte dialogen, prima te volgen voor
57 mensen die geen Engels spraken. Maar hoe zou het bioscooppubliek
58 reageren op films waarin continu acteurs in een vreemde taal aan het
59 woord waren? Hollywood was bang zijn overzeese klanten te
60 verliezen, en verzong in die beginjaren van de geluidsfilms allerlei
61 bizarre oplossingen. Zo spraken sommige komieken hun films in
62 soms wel vier talen in. Met als gevolg dat Spaanse en Duitse
63 bioscoopbezoekers vaker in de lach schoten om de taalfouten dan om
64 de grappen. Andere filmmakers lieten een set bouwen waar elke
65 scène meerdere keren werd opgenomen: eerst met Engelse spelers,
66 dan met Franse, dan weer met Spaanse, enzovoorts.
67 Natuurlijk bleek al snel dat dit beter en goedkoper kon. Landen als
68 Nederland en Japan gingen de films in de eigen taal ondertitelen.
69 Duitsers, Italianen en Spanjaarden waren bang voor het verlies van
70 de eigen taal en lieten de teksten opnieuw inspreken door eigen
71 acteurs.
72 Over deze keuze werden overal ter wereld vurige debatten gevoerd.
73 In Tsjecho-Slowakije bijvoorbeeld ging men massaal de straat op om
74 te protesteren tegen Duitstalige films. Dibbets: "Andere technische
75 ontwikkelingen hadden een veel minder grote impact dan de
76 geluidsfilm. De opkomst van kleurenfilm zorgde voor bewonderende
77 blikken in de zaal en leidde zeker niet tot volksoproer."

23 In welke zin staat een mening?

- A In: Dankzij ... waren. (r. 2 en 3)
- B In: Prachtig ... duur. (r. 19)
- C In: Dit ... in. (r. 31 en 32)
- D In: Andere ... enzovoorts. (r. 64 t/m 66)

24 Lees: *'Mijnwerkers' ... Amsterdam*. (r. 11 t/m 15)
Waarom werden de muzikanten *mijnwerkers* genoemd?

waarschijnlijk omdat zij net als mijnwerkers ...

- A bij weinig licht werkten
- B in een groep werkten
- C veel uren werkten
- D vermoeiend werk deden

25 Lees: *Zo ... luisteren?*" (r. 24 t/m 28)
Waarom werd Harry nog vaak herinnerd aan wat hij had gezegd?

- A omdat hij de enige was die dit durfde te zeggen
- B omdat hij de toekomst redelijk goed had voorspeld
- C omdat hij er veel mensen in de filmindustrie mee had beledigd
- D omdat hij het helemaal mis bleek te hebben

Ga door op de volgende bladzijde.

Let op: Hieronder staat nog een keer de tekst bij opgave 25 t/m 30.
Je hoeft dus niet terug te bladeren.

1 **Stil, de film begint**

2 **Geluid, kleur, animaties met computers ... Dankzij dit soort vondsten**
3 **konden regisseurs films maken die voorheen onmogelijk waren.**
4 **We gaan op zoek naar de revoluties achter de schermen van de film.**
5 **Te beginnen bij een van de belangrijkste: geluid.**

6 In 1903 werd in Nederland de eerste bioscoop geopend. Toen waren
7 de films nog 'stom', oftewel zonder geluid. Al werd dat ruimschoots
8 goedgemaakt. Want elke bioscoop had zijn eigen orkest, en dat was
9 vaak een grotere publiekstrekker dan de film zelf.

10 **Mijnwerkers maakten muziek**

11 'Mijnwerkers' werden ze wel genoemd. De musici die tot 1930 in een
12 donkere bioscoop films muzikaal moesten begeleiden. "Een
13 belangrijke taak, want bioscopen beconcurrerden elkaar op het
14 muzikaanbod, niet op de film", zegt Karel Dibbets van de
15 Universiteit van Amsterdam. "De muzikanten kozen zelf uit welke
16 muziek ze speelden bij de film. Soms keek een pianist naar het
17 scherm en improviseerde hij ter plekke een toepasselijk deuntje."
18 Een muzikant legde soms ook uit wat er in de film gebeurde.
19 Prachtig natuurlijk, maar ook verschrikkelijk duur. Reken maar uit
20 hoeveel muzikanten je uitspaart als het geluid met de film wordt
21 meegeleverd.
22 Experimenten om geluid met bewegend beeld te combineren, zijn zo
23 oud als de film zelf. Maar het duurde lang voordat de filmindustrie
24 inzag dat er belangstelling voor was. Zo zou Harry Warner, de
25 medeoprichter van de Amerikaanse filmmaatschappij Warner Bros,
26 nog vaak herinnerd worden aan wat hij in 1927 tegen zijn broer Sam
27 zei: "Acteurs die hoorbaar praten? Maar wie wil daar nou naar
28 luisteren?"

29 **Geluidsfilm werd hype**

30 Sam Warner won de discussie, want in 1927 maakte Warner Bros de
31 musical *The Jazz Singer*. Dit was eigenlijk een stille film, maar als
32 stunt zaten er een paar dialogen in. Het publiek vond het fantastisch
33 en al snel volgden andere filmstudio's met geluidsfilms.
34 De vroege versies hadden wel zo hun gebreken. Acteurs bleven
35 krampachtig in de buurt van de microfoon. Maar dat soort
36 kinderziekten werd al snel opgelost. Een geluidstechnicus vond in
37 1929 de 'hengel' uit. Dankzij deze microfoon op een stok konden de
38 acteurs zich vrijer bewegen. In datzelfde jaar ontdekte een regisseur
39 dat hij films ook 'stil' kon opnemen, om daar later in de studio geluid
40 aan toe te voegen. Een techniek die nu nog veel gebruikt wordt.
41 Maar zoals het vaak gaat met techniek: elke oplossing zorgt ook weer
42 voor problemen. Dibbets: "Zelfs in moderne films lopen beeld en
43 geluid niet altijd gelijk. Ook in films uit Hollywood bewegen de lippen
44 van de acteurs soms niet perfect mee met de tekst. Maar doordat die
45 in het Engels zijn, valt het Nederlanders minder op."

46 De jaren na het succes van *The Jazz Singer* vormden de roerigste die
47 de filmwereld ooit heeft meegemaakt. Bioscopen, toen nog de
48 grootste werkgever voor orkesten, moesten in een paar jaar tijd al
49 hun muzikanten ontslaan. En komieken als Charlie Chaplin pasten
50 zich met moeite aan. Veel acteurs overleefden de geluidsfilm niet.

51 Want filmacteurs die stotterden, lispelden of met een opvallend
52 accent spraken, kregen ineens helemaal geen rollen meer
53 aangeboden.

54 **Acteur sprak vier talen**

55 *The Jazz Singer* trok in Europa veel publiek. De film bestond vooral
56 uit muziek en was, met zijn twee korte dialogen, prima te volgen voor
57 mensen die geen Engels spraken. Maar hoe zou het bioscooppubliek
58 reageren op films waarin continu acteurs in een vreemde taal aan het
59 woord waren? Hollywood was bang zijn overzeese klanten te
60 verliezen, en verzon in die beginjaren van de geluidsfilms allerlei
61 bizarre oplossingen. Zo spraken sommige komieken hun films in
62 soms wel vier talen in. Met als gevolg dat Spaanse en Duitse
63 bioscoopbezoekers vaker in de lach schoten om de taalfouten dan om
64 de grappen. Andere filmmakers lieten een set bouwen waar elke
65 scène meerdere keren werd opgenomen: eerst met Engelse spelers,
66 dan met Franse, dan weer met Spaanse, enzovoorts.
67 Natuurlijk bleek al snel dat dit beter en goedkoper kon. Landen als
68 Nederland en Japan gingen de films in de eigen taal ondertitelen.
69 Duitsers, Italianen en Spanjaarden waren bang voor het verlies van
70 de eigen taal en lieten de teksten opnieuw inspreken door eigen
71 acteurs.
72 Over deze keuze werden overal ter wereld vurige debatten gevoerd.
73 In Tsjecho-Slowakije bijvoorbeeld ging men massaal de straat op om
74 te protesteren tegen Duitstalige films. Dibbets: "Andere technische
75 ontwikkelingen hadden een veel minder grote impact dan de
76 geluidsfilm. De opkomst van kleurenfilm zorgde voor bewonderende
77 blikken in de zaal en leidde zeker niet tot volksoproer."

26 Lees: *Maar ... opgelost.* (r. 35 en 36)
Wat bedoelt de schrijver met kinderziekten?

- A angst voor nieuwe technieken
- B misselijkheid door plankenkoorts
- C onervarenheid van jonge acteurs
- D problemen in de begintijd

27 Lees: *Maar ... problemen.* (r. 41 en 42)
Welke problemen bedoelt de schrijver hier?

- A Acteurs die met een accent spraken, kregen geen rollen meer.
- B De acteurs moesten in de buurt van de microfoon blijven.
- C Het beeld en het geluid liepen niet altijd gelijk.
- D Nederlanders kunnen de Engelse acteurs niet verstaan.

28 Lees: *De ... aangeboden.* (r. 46 t/m 53)
Welke titel past het **best** boven dit stukje tekst?

- A Acteurs spraken dialect
- B Komieken pasten zich aan
- C Mensen verloren baan
- D Rollen werden minder

Ga door op de volgende bladzijde.

Let op: Hieronder staat nog een keer de tekst bij opgave 25 t/m 30.
Je hoeft dus niet terug te bladeren.

1 **Stil, de film begint**

- 2 **Geluid, kleur, animaties met computers ... Dankzij dit soort vondsten**
3 **konden regisseurs films maken die voorheen onmogelijk waren.**
4 **We gaan op zoek naar de revoluties achter de schermen van de film.**
5 **Te beginnen bij een van de belangrijkste: geluid.**

6 In 1903 werd in Nederland de eerste bioscoop geopend. Toen waren
7 de films nog 'stom', oftewel zonder geluid. Al werd dat ruimschoots
8 goedge maakt. Want elke bioscoop had zijn eigen orkest, en dat was
9 vaak een grotere publiekstrekker dan de film zelf.

10 **Mijnwerkers maakten muziek**

11 'Mijnwerkers' werden ze wel genoemd. De musici die tot 1930 in een
12 donkere bioscoop films muzikaal moesten begeleiden. "Een
13 belangrijke taak, want bioscopen beconcurrerden elkaar op het
14 muzikaanbod, niet op de film", zegt Karel Dibbets van de
15 Universiteit van Amsterdam. "De muzikanten kozen zelf uit welke
16 muziek ze speelden bij de film. Soms keek een pianist naar het
17 scherm en improviseerde hij ter plekke een toepasselijk deuntje."
18 Een muzikant legde soms ook uit wat er in de film gebeurde.
19 Prachtig natuurlijk, maar ook verschrikkelijk duur. Reken maar uit
20 hoeveel muzikanten je uitspaart als het geluid met de film wordt
21 meegeleverd.
22 Experimenten om geluid met bewegend beeld te combineren, zijn zo
23 oud als de film zelf. Maar het duurde lang voordat de filmindustrie
24 inzag dat er belangstelling voor was. Zo zou Harry Warner, de
25 medeoprichter van de Amerikaanse filmmaatschappij Warner Bros,
26 nog vaak herinnerd worden aan wat hij in 1927 tegen zijn broer Sam
27 zei: "Acteurs die hoorbaar praten? Maar wie wil daar nou naar
28 luisteren?"

29 **Geluidsfilm werd hype**

30 Sam Warner won de discussie, want in 1927 maakte Warner Bros de
31 musical *The Jazz Singer*. Dit was eigenlijk een stille film, maar als
32 stunt zaten er een paar dialogen in. Het publiek vond het fantastisch
33 en al snel volgden andere filmstudio's met geluidsfilms.
34 De vroege versies hadden wel zo hun gebreken. Acteurs bleven
35 krampachtig in de buurt van de microfoon. Maar dat soort
36 kinderziekten werd al snel opgelost. Een geluidstechnicus vond in
37 1929 de 'hengel' uit. Dankzij deze microfoon op een stok konden de
38 acteurs zich vrijer bewegen. In datzelfde jaar ontdekte een regisseur
39 dat hij films ook 'stil' kon opnemen, om daar later in de studio geluid
40 aan toe te voegen. Een techniek die nu nog veel gebruikt wordt.
41 Maar zoals het vaak gaat met techniek: elke oplossing zorgt ook weer
42 voor problemen. Dibbets: "Zelfs in moderne films lopen beeld en
43 geluid niet altijd gelijk. Ook in films uit Hollywood bewegen de lippen
44 van de acteurs soms niet perfect mee met de tekst. Maar doordat die
45 in het Engels zijn, valt het Nederlanders minder op."

46 De jaren na het succes van *The Jazz Singer* vormden de roerigste die
47 de filmwereld ooit heeft meegemaakt. Bioscopen, toen nog de
48 grootste werkgever voor orkesten, moesten in een paar jaar tijd al
49 hun muzikanten ontslaan. En komieken als Charlie Chaplin pasten
50 zich met moeite aan. Veel acteurs overleefden de geluidsfilm niet.

51 Want filmacteurs die stotterden, lispelden of met een opvallend
52 accent spraken, kregen ineens helemaal geen rollen meer
53 aangeboden.

54 **Acteur sprak vier talen**

55 *The Jazz Singer* trok in Europa veel publiek. De film bestond vooral
56 uit muziek en was, met zijn twee korte dialogen, prima te volgen voor
57 mensen die geen Engels spraken. Maar hoe zou het bioscooppubliek
58 reageren op films waarin continu acteurs in een vreemde taal aan het
59 woord waren? Hollywood was bang zijn overzeese klanten te
60 verliezen, en verzong in die beginjaren van de geluidsfilms allerlei
61 bizarre oplossingen. Zo spraken sommige komieken hun films in
62 soms wel vier talen in. Met als gevolg dat Spaanse en Duitse
63 bioscoopbezoekers vaker in de lach schoten om de taalfouten dan om
64 de grappen. Andere filmmakers lieten een set bouwen waar elke
65 scène meerdere keren werd opgenomen: eerst met Engelse spelers,
66 dan met Franse, dan weer met Spaanse, enzovoorts.
67 Natuurlijk bleek al snel dat dit beter en goedkoper kon. Landen als
68 Nederland en Japan gingen de films in de eigen taal ondertitelen.
69 Duitsers, Italianen en Spanjaarden waren bang voor het verlies van
70 de eigen taal en lieten de teksten opnieuw inspreken door eigen
71 acteurs.
72 Over deze keuze werden overal ter wereld vurige debatten gevoerd.
73 In Tsjecho-Slowakije bijvoorbeeld ging men massaal de straat op om
74 te protesteren tegen Duitstalige films. Dibbets: "Andere technische
75 ontwikkelingen hadden een veel minder grote impact dan de
76 geluidsfilm. De opkomst van kleurenfilm zorgde voor bewonderende
77 blikken in de zaal en leidde zeker niet tot volksoproer."

29 Lees: *Hollywood ... oplossingen.* (r. 59 t/m 61)

Waarom was men in Hollywood bang om klanten te verliezen?

Men was bang dat de klanten ...

- A films die helemaal in het Engels waren niet leuk zouden vinden.
- B films met pratende acteurs niet lang interessant zouden vinden.
- C films uit Hollywood niet serieus zouden nemen.
- D films zonder muziek vervelend zouden gaan vinden.

30 Lees: *Zo ... in.* (r. 61 en 62)

Waarom spraken sommige acteurs hun films in meerdere talen in?

- A De acteurs in Hollywood wilden graag in veel landen beroemd worden.
- B Een film opnieuw laten inspreken in een andere taal was goedkoper dan een film ondertitelen.
- C In Hollywood was men bang dat Europeanen geen Engelstalige films wilden zien.
- D In veel Europese landen was men bang de eigen taal te verliezen.

Primair onderwijs

Cito Volgsysteem (LOVS)

Begrijpend lezen

Opgavenboekje B8/M8 Vervolg 2

Cito

Amsterdamseweg 13
Postbus 1034
6801 MG Arnhem
T (026) 352 11 11
F (026) 352 13 56
www.cito.nl

Klantenservice

T (026) 352 11 11
F (026) 352 11 35
klantenservice@cito.nl

Artikelnummer: 60299

Fotografie: Ron Steemers

© Cito B.V. Arnhem (2010)

